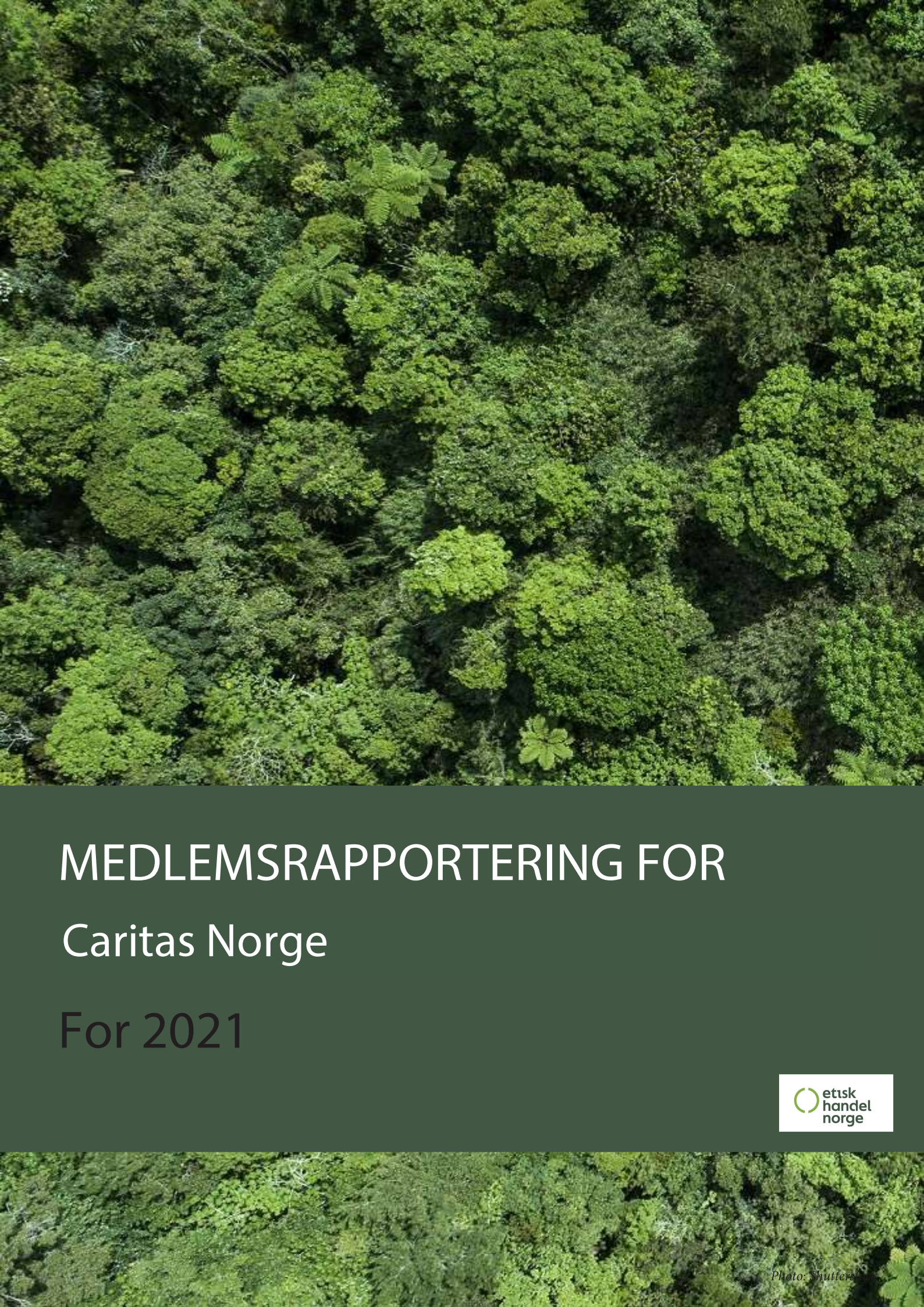

MEDLEMSRAPPORTERING FOR

Caritas Norge

For 2021

*”En av Etisk handel
Norges styrker er
flerpartssamarbeidet.”*

Til lesere av rapporten

Etisk handel Norge er et flerpartsinitiativ som gjør det mulig å møte komplekse og utfordrende problemstillinger virksomheter ikke kan takle alene. Den nye Åpenhetsloven setter krav til virksomheters aktsomhetsvurderinger, og de blir styrket gjennom gjensidig dialog med interessenter. Her spiller våre medlemsorganisasjoner en viktig rolle, både som part i Etiskhandel Norges flerpartssamarbeid og som part i aktsomhetsvurderingsarbeidet. Våre medlemsorganisasjoner bidrar med spisskompetanse og ressurser, ved å være pådrivere i rettighetsarbeid og politisk påvirkning, og ved å bidra til å styrke oppslutningen om etisk handel. I tillegg er organisasjonene forpliktet til å stille etiske krav i egne innkjøp.

Organisasjonene i Etisk handel Norge er ulike og har dermed også ulikt fokus. For eksempel er arbeidstakerorganisasjoners viktigste mål å styrke fagforeninger og arbeidstakers rettigheter, og i Etisk handel Norge kan de dele sin kompetanse om dette viktige temaet med andre medlemmer. Frivillige organisasjoner har verdifull kunnskap om lokale forhold i produsentland, de har lokale samarbeidspartnere, og de kan gjennomføre kampanjer for å skape bred oppmerksomhet. Arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner kan ta tak i problemstillinger medlemmene har felles og slik initiere prosjekter på vegne av mange Etisk handel Norge-bedrifter.

Denne rapporteringsmalen er laget slik at den skal kunne brukes av alle organisasjoner som er medlemmer i Etisk handel Norge. Den enkelte organisasjons rolle og fokus vil bestemme hvor detaljert de enkelte spørsmål kan besvares.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Generalsekretær Martha R. Skretteberg**

Caritas' visjon er en verden uten sult og ekstrem fattigdom der folk kan leve et verdig liv. I vårt arbeid ser vi at menneskeverdet krenkes gjennom utnyttelse i arbeidslivet. Vi engasjerer oss for å løfte de svakestes stemme imot denne urettferdigheten.

Internasjonalt arbeider vi med å bekjempe moderne slaveri i gruvesamfunn i Øst-Kongo. Der utvinnes ettertraktete mineraler til småelektronikk, som våre mobiltelefoner, og el-biler. Og barnearbeid er svært utbredt selv om det er forbudt. Av mangel på penger til skolegang og alternativer blir unge sendt til gruvene for å livnære familien. Arbeidet er farlig, hardt og dårlig betalt.

Jeg har selv truffet noen av disse barna. Det gjorde inntrykk. De var sterkt preget av hardt arbeid. Gjennom våre prosjekter får barn vende tilbake til skolebenken eller lære seg et yrke. De får tilbud om psykososial støtte og spare- og lånegrupper for familien. Vi informerer myndigheter og lokalsamfunn om grunnleggende menneskerettigheter. Og vi ser at det hjelper.

Også i Norge er utnyttelse i arbeidslivet mer utbredt enn de fleste tror. Her er spesielt innvandrere sårbare for utnyttelse, særlig de som har lite formell kompetanse, ikke snakker norsk og ikke har rett til offentlige ytelser. Caritas Norge jobber for å hjelpe ofre juridisk i møte med arbeidsgivere, gi kunnskap om arbeidstakerrettigheter og hva de kan kreve, og å styrke deres muligheter i arbeidslivet gjennom kompetansehevende tiltak.

Vi må endre systemene som tillater at menneskers arbeidskraft utnyttes. Hver og en av oss kan bidra gjennom de valgene vi tar som medmennesker, forbrukere og arbeidsgivere. Åpenhetsloven vil stille sterkere krav til at norske bedrifter viser at de respekterer menneskerettigheter. Vi ønsker denne loven velkommen og bistår gjerne med vår kunnskap og erfaring i dialog med næringsliv og offentlig sektor fremover.

Om organisasjonen

Organisasjonsnavn:

Caritas Norge

Type organisasjon:

Ideell organisasjon

Beskrivelse av organisasjonen:

Caritas Norge er en mellomstor bistandsorganisasjon i Norge. Internasjonalt jobber vi både med humanitær innsats og langsiktige utviklingsprogrammer hovedsaklig gjennom det internasjonale Caritas-nettverket. Caritas Norge har programmer i Asia, Afrika og Latin-Amerika med et hovedfokus på matsikkerhet, regnskogsbevaring og bekjempelse av moderne slaveri. I Norge og Europa arbeider vi med migrasjon og flyktninge-problematikk, inkludert bekjempelse av arbeidslivs-kriminalitet på det norske arbeidsmarkedet.

Organisasjonens størrelse:

Antall ansatte:

48

Omsetning (NOK):

156 876 350

Land som omfattes av prioriterte programmer/prosjekter:

Caritas Norge er en del av et globalt nettverk tilstede i mer enn 165 land. Vi har prosjekter i 15 land. Colombia, Cuba, Den Demokratiske Republikken Kongo (DR Kongo), Den sentralafrikanske republikk, Filippinene, Mali, Niger, Nigeria, Sri Lanka, Sør-Sudan, Uganda, Venezuela og Zambia.

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: Heidi Solheim Nordbeck

Tittel: Seniorrådgiver

Epost: heidi.nordbeck@caritas.no

Telefon: 92 05 50 82

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2015

Forankring i organisasjonen

Beskriv hvordan etisk handel er forankret i organisasjonen:

Navn og stilling på øverste leder med etisk handel som en del av sitt hovedansvar:

Alexander Golding, HR- og administrasjonsleder

Strategier og langtidsplaner som omhandler etisk handel:

Caritas Norge har strategier for innkjøp og anskaffelser for vår kjernevirksomhet og våre partnere som

tar høyde for etisk handel. Vi har også utviklet en overordnet policy for hhv næringslivssamarbeid og klimaarbeid. Vi utarbeider nå planer for styrket dialog med norsk næringsliv i.f.m vårt internasjonale arbeid med å bekjempe moderne slaveri i lys av den nye Åpenhetsloven. Vi vurderer jevnlig hvordan etisk handel kan forankres i vår kontordrift og i våre programmer der det er relevant, samt hvordan virksomheten må tilpasse seg kravene i den nye loven.

Annet

Ansatte i Caritas Norge og hos våre partnere er sikret anstendige arbeidsbetingelser.

Beskriv hva organisasjonen gjør for å kommunisere internt fokuset og innsatsen som følger av medlemskapet i Etisk handel Norge:

Caritas Norge har en klimapolicy som er delt internt og som dekker hvordan bedriften jobber med klima og bærekraft i sine programmer, i sitt påvirkningsarbeid og i virksomheten. Policy'en vil oppdateres i tråd med ny strategi fra 2023. Siden begynnelsen av 2021 har det blitt holdt månedlige koordineringsmøter mellom ansatte i Utenlandsavdelingen og Innenlandsavdelingen som koordinerer Caritas Norges arbeid med å bekjempe hhv moderne slaveri og arbeidslivskriminalitet. Her planlegges felles initiativer og deles info om arrangementer og kurs hos Etisk Handel Norge. Vår kommunikasjonsavdeling holdes fortløpende orientert om relevante saker for media både i.f.t. klima og sosial bærekraft, mens øvrige ansatte holdes regelmessig orientert i ukentlige avdelingsmøter og månedlige stabsmøter. Caritas Norges årsrapport til EHN deles med samtlige ansatte.

Prioriterte aktiviteter/mål i rapporteringsåret

Aktiviteter:	Status/framdrift
Program: Utvikle nye prosjekter i samarbeid med næringsliv i Norge og i våre prosjektland (f.eks fisk, klima, moderne slaveri).	Norad-finansiering innvilget (våren 2021) til hhv: - moderne slaveri i Øst-Kongo/Store Sjøer-området - regnskogsbevaring i Colombia og DR Kongo (Redd+) Finansiering fra Justis- og beredskapsdepartementet innvilget (våren 2021): - Nasjonal satsning for å motvirke utnyttelse og menneskehandel i norsk arbeidsliv. Samarbeidprosjekt mellom Caritas Norge og Caritas organisasjoner lokalt i flere norske byer.
Politisk påvirkningsarbeid	Innspill gitt til: - Stortings-høring om Åpenhetsloven (april 2021) - UD's strategi mot moderne slaveri (mai 2021) - COP 26 (aktiv deltakelse) og via Forums klimagruppe (klimafinansiering, tap og skade) - Pressemøte med daværende arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen (september 2021)
	- Informasjon delt til LightUps kartleggingshefte om moderne slaveri/arbeidslivskriminalitet (vår 2021) - Videoer om moderne slaveri produsert/delt på hjemmeside og i sosiale medier (juni 2021)

Aktiviteter:	Status/framdrift
Kommunikasjon/talsmannsarbeid	- webinar arrangert om CNs arbeid med å bekjempe arbeidslivs-kriminalitet og moderne slaveri i.f.m Global Uke (november 2021) -Samarbeid med NRK Brennpunkt i forbindelse med dokumentar om grov utnyttelse i transportbransjen (mars - september 2021) - Videoer på ulike språk om rettigheter som sesongarbeid i norsk jordbruk produsert og del i en rekke kanaler (mai 2021) - Video på polsk om rettigheter i norsk arbeidsliv i samarbeid med Radio Wataha (september 2021) - Webinar i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet og Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel, for medlemmer av Østersjørådet (mars 2021). - En rekke mediasaker for å belyse moderne slaveri og utnyttelse i norsk arbeidsliv (hele året). - Paneldeltaker i debatt om lønnstyveri, arrangert av Jussbuss (mai 2021).

Prioriterte aktiviteter/mål for kommende rapporteringsår

Aktiviteter:
Styrke og videreutvikle det nasjonale arbeidet rettet mot sesongarbeidere i jordbruksektoren, gjennom oppsøkende arbeid, informasjonsarbeid på digitale flater, samarbeid med innvandrere og medier, o.l.
Felles initiativer (seminarer, kampanjer o.l.) med Etisk Handel Norge og relevante medlemmer fra næringslivet i Norge og andre organisasjoner om bekjempelse av moderne slaveri og Åpenhetsloven
Forberede kjernevirksomheten for krav i Åpenhetsloven, inkludert via deltakelse på kurs om aktsomhetsvurderinger, årsmøte og andre relevante seminarer hos EHN
Styrke vårt arbeid med å avdekke mulige menneskehandelsforhold i norsk arbeidsliv, i samarbeid med lokale Caritas-organisasjoner i flere norske byer.

“Take good care of our common home. Human beings can forgive, but nature never will. If we do not care for our environment, there is no other alternative.”
Pope Francis

Photo: Flickr, ILO Better Work Programme

1. Styrking av rettigheter og oppslutning om etisk handel

Photo: Shutterstock

Styrking av arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon

Har organisasjonen i rapporteringsåret jobbet for å styrke arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljøhensyn eller antikorrupsjon utenfor Norge?

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste prosjekter/programmer/tiltak:

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
Bekjempelse av moderne slaveri for barn og unge, DR Kongo	Programmene (finansiert av Operasjon Dagsverk og Norad): - hjelper barn (fra 8-11) ungdom fra (12-19 år) ut av moderne slaveri i/rundt gruver og inn i utdanning og yrkesopplæring - styrker kunnskapen til barna, deres foreldre, lokale myndigheter og relevante sektorer om fundamentale menneskerettigheter, anstendig arbeid og ansvarlig næringsliv	☒ Tvangsarbeid ☒ Barnearbeid ☒ Brutal behandling ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Lønn ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp.
Regnskogsbevaring (Redd+), Colombia og DR Kongo	Programmet (finansiert av Norad) styrker småbønders matsikkerhet i randsonen av regnskogen og styrker lokal kunnskap om klimatilpasning og bevaring av regnskog via: - opplæring i klimasmart landbruk og bruk av energieffektive fyringsløsninger - opplysningsarbeid overfor myndigheter og religiøse grupper	☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Miljø
Utnyttelse og menneskehandel i norsk arbeidsliv	Nasjonalt prosjekt finansiert av Justis- og beredskapsdepartementet, med mål om å motvirke utnyttelse og menneskehandel i norsk arbeidsliv. - Forebyggende informasjonsarbeid, inkludert informasjonskampanjer (film, podkast o.l), oppsøkende arbeid o.l på ulike språk. - Avdekke mulige ofre for menneskehandel ved opplæring av ansatte og frivillige ved informasjons- og resurssentere for innvandrere i flere norske byer.	☒ Tvangsarbeid ☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Diskriminering ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Lønn ☒ Arbeidstid ☒ Regulære ansettelser ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp.

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
	- Bistand til ofre for utnyttelse og mulig menneskehandel, herunder juridisk bistand. - Politisk påvirkningsarbeid gjennom innspill til utvikling av politikk på feltet, mediesaker o.l.	
(2018-2022): Matsikkerhet til marginaliserte småbønder i Uganda, DR Kongo, Zambia, Mali, Niger, Sri Lanka og Colombia. Alle våre programmer har en rettighetsbasert tilnærming.	Programmene (finansiert av Norad) hjelper marginaliserte småbønder med å styrke sin matproduksjon og øke sine inntekter inntekter via: - opplæring i klimatilpasning via klimasmarte landbruksmetoder - organisering i kooperativer - opplæring i hvilke rettigheter de har og hvordan de kan kreve dem innfridd - bevisstgjøring om hvordan de kan unngå helse- og miljøskadelige kjemikalier og praksiser. Programmene inkluderer kvinner og personer med nedsatt funksjonsevner.	☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Miljø ☒ Korrupsjon

Styrke oppslutningen om etisk handel

Har organisasjonen i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel:

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste tiltakene:

Tiltak	Beskrivelse
Påvirkningsarbeid: Innspill til Stortingshøring om Åpenhetsloven og UD's strategi mot moderne slaveri	Se aktiviteter/mål i del 1 ovenfor

Tiltak	Beskrivelse
Informasjonsarbeid om moderne slaveri og arbeidslivskriminalitet: kartleggingshefte, videoer med vitnesbyrd fra ungdommer og felles webinar	Se aktiviteter/mål og programmer ovenfor. Formål: øke bevisstheten blant forbrukere, lokale myndigheter, menigheter og næringslivet om og redusere: (i) utbredelsen av moderne slaveri/barnearbeid (i gruvesektoren), relevansen av dette for råvarer vi trenger til det grønne skiftet og for norske bedrifter i.f.m krav om respekt for menneskerettigheter i alle ledd av verdikjeden i.f.m. den nye åpenhetsloven (ii) utbredelsen av arbeidslivs-kriminalitet på det norske arbeidsmarkedet

Deling av kompetanse og erfaringer

Har organisasjonen i rapporteringsåret delt kunnskap om eller erfaringer med etisk handel med bedrifter eller andre organisasjoner?

Ja

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse

Caritas Norge samarbeider med norske bedrifter om utviklingsprosjekter i flere land og deler vår kunnskap om- og våre erfaringer fra lokal kontekst, etiske investeringer og menneskerettigheter med våre samarbeidspartnere. I 2021 har vi gjennom overnevnte programmer og aktiviteter innen moderne slaveri, regnskogsbevaring og matsikkerhet aktivt delt informasjon om- og våre erfaringer med etisk handel både i medlemsmøter hos EHN, på seminarer med andre organisasjoner og bedrifter, i høringer og innspillmøter (Åpenhetsloven, UD's strategi mot moderne slaveri) og informasjonskampanjer til den norske befolkningen forøvrig (kartleggingshefte og webinar om arbeidslivskriminalitet/moderne slaveri, samt videoer med vitnesbyrd fra ofre for moderne slaveri).

2. Oppfølging av leverandører og samarbeidspartnere

Forankring av etiske krav hos leverandører og samarbeidspartnere

Oppgi en nettadresse til organisasjonens retningslinjer for etisk handel, eller legg dem ved:

Se vedlagte retningslinjer.

Beskriv hvordan kravene i retningslinjene blir formidlet til organisasjonens leverandører og samarbeidspartnere:

Caritas Norge har retningslinjer og et dokument som beskriver de etiske retningslinjer som leverandører forventes å overholde og påse i hele verdikjeden. Vår policy "RETNINGSLINJER FOR ANSKAFFELSER" legges ved kontrakter og anskaffelser. Denne inkluderer:

VEDLEGG 1:

Etisk standard for leverandører - egenerklæring

Dette dokumentet angir hvilken etisk minimumsstandard som gjelder for Caritas Norges leverandører. Dersom leverandøren bruker underleverandører for å oppfylle kontrakten, er leverandøren ansvarlig for å videreføre og påse at kravene blir fulgt også hos sine underleverandører og samarbeidspartnere. Dette skal gjelde i hele verdikjeden.

VEDLEGG 2:

Declaration of Good Conduct

Service providers, suppliers or other stakeholders signing an agreement /contract with Caritas Norge

Screening av nye leverandører og samarbeidspartnere

Beskriv hvordan organisasjonen innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører og samarbeidspartnere velges:

Caritas Norge har en kravspesifikasjon (ref. retningslinjene over).

Overholdelse av lovgivning og konvensjoner

Leverandøren skal overholde lokal lovgivning i de land hvor det utøves virksomhet. Dette inkluderer anskaffelsesloven og forskrift om offentlig anskaffelser.

Videre forutsettes det at leverandøren overholder relevante bestemmelser om utøvelse av næringsvirksomhet i internasjonale avtaler og konvensjoner som den norske stat har sluttet seg til.

Leverandøren skal overholde konkurranseregelverket.

Overholdelse av grunnleggende etiske standarder

Leverandøren forplikter seg til å overholde grunnleggende etiske standarder for forretningspraksis, ivaretagelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, samt handlemåte i konkurranse med andre.

Internasjonalt anerkjente menneskerettigheter skal respekteres. Leverandøren skal unngå å medvirke til brudd på menneskerettigheter.

Korrupsjon og andre økonomiske misligheter aksepteres ikke.

Leverandøren skal arbeide aktivt mot alle former for korrupsjon, og skal ikke selv eller gjennom mellommann tilby, love eller gi en utilbørlig fordel til offentlig ansatte, tredjeparter eller andre involverte aktører.

En handling kan være korrupsjon selv om den som mottar fordelene eller tilbudet ikke selv yter noe tilbake. Jf.

Straffeloven, særskilt § 387 og 388.

Oversikt over eksisterende leverandørkjede

Beskriv hva organisasjonen har gjort for å kartlegge risiko for brudd på retningslinjene for etisk handel til de viktigste varer og tjenester som kjøpes inn?

Caritas Norge har utviklet en egen policy for anskaffelser. Administrasjonsleder har tatt kurs om bærekraft-rapportering, mens en ansatt deltar på EHNs kurs om aktsomhetsvurderinger. En arbeidsgruppe vil vurdere nødvendige tiltak i organisasjonen fremover i.f.t plikter og krav til bærekraft-rapportering og aktsomhetsvurderinger under Åpenhetsloven.

Caritas Norge er en stiftelse som forvalter innsamlede midler og midler fra norske myndigheter og som derved er forpliktet til å følge anskaffelsesloven og forskrift om offentlig anskaffelser ved innkjøp og avtaleinngåelser. Caritas Norge inngår ikke avtaler med leverandører som har forhold som er omfattet av § 11-10 i forskrift om offentlige anskaffelser.

Etterlevelse og kontroll

Caritas Norge har rett til å be leverandøren om dokumentasjon på etterlevelse av de etiske standardene som kreves av Caritas Norge.

Denne skal gis uten ugrunnet opphold på et format partene finner formålstjenlig.

Caritas Norge, eller tredjepart utpekt av Caritas Norge, har rett til å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller hos leverandøren og leverandørens underleverandører for å undersøke etterlevelse av disse kravene.

Alvorlige og/eller vedvarende brudd på de etiske standardene ansees som vesentlig mislighold og gir Caritas Norge rett til å heve kontrakten.

Dette gjelder selv om dette ikke er uttrykkelig nevnt i kontrakten mellom partene.

Hvis kartlagt, beskriv de viktigste utfordringene som er identifisert. Beskriv spesielt:

Hvilke produsentland som anses å være knyttet til høyest risiko:

[Inn]

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

[Inn]

Tiltak for å redusere risiko og oppnå forbedringer

Beskriv hvilke tiltak organisasjonen har gjennomført for å redusere risikoen for brudd på retningslinjene for etisk handel og bidra til forbedringer:

Caritas Norge har laget en policy "RETNINGSLINJER FOR ANSKAFFELSER" og legger den ved i kontrakter og anskaffelser.

Kontakt:

Caritas Norge

Heidi Solheim Nordbeck

heidi.nordbeck@caritas.no

92 05 50 82